

Övningar i **SVENSKA** Etapp 4

Ordklasser
Satsdelar

ASKUNGE

ISBN 978-91-87701-72-6
© 2017 Mirvi Unge Thorsén och
Askunge Förlag AB

Produktion Mirvi Unge Thorsén
Illustration Daniel Borg, Polina Makarova,
Mirvi Unge Thorsén

Första upplagan
1

Denna bok uppfyller miljökraven
för märkning med Svanen.

Tryck
Elanders Sverige AB 2017

Kopieringsförbud

Detta verk är skyddat av upphovsrättslagen!
Det är inte tillåtet, enligt avtal med Bonus
Presskopia, att för undervisningsbruk kopiera
ur denna bok.

Den som bryter mot lagen om upphovsrätt kan
åtalas av allmän åklagare och dömas till böter
eller fängelse i upp till två år samt bli skyldig
att erlagga ersättning till
upphovsman/rättsinnehavare.

ASKUNGE

Askunge Thorsén Förlag AB,
Mjölnavägen 16, 131 31 Nacka
08-30 95 75, 073-951 13 93
www.askunge.se
e-post: askunge@askunge.se

INNEHÅLL

Substantiv	s. 4	Före eller efter substantivet	s. 27
Skriv egna substantiv	s. 5	Adjektivet kan böjas	s. 28
Vilket ord är ett substantiv?	s. 6	Andra adjektiv – synonymer	s. 29
Tjejen bor i Linköping.....	s. 7	Dyr, dyrare, dyrast	s. 30
Bestämd eller obestämd form	s. 8	Stor, större, störst	s. 31
En arm – armen.....	s. 9	En ny berättelse.....	s. 32
Singular eller plural	s. 10	Testa dina kunskaper	s. 33
En, ett eller flera	s. 11	Pronomen.....	s. 34
Hunden – hundarna.....	s. 12	Vilket ord är ett pronomen?.....	s. 35
Testa dina kunskaper	s. 13	Välj personligt pronomen	s. 36
Verb	s. 14	Possessiva pronomen	s. 37
Skriv egna verb	s. 15	Prepositioner	s. 38
Skriv verb i presens	s. 16	I en mening	s. 39
I vilken verbform.....	s. 17	Räkneord	s. 40
Leka eller leker	s. 18	Vilket ord är ett räkneord?	s. 41
Vilket ord är ett verb?	s. 19	Adverb.....	s. 42
Spela – spelade – spelat	s. 20	Fler adverb	s. 43
Gå – gick – gått.....	s. 21	Interjektioner.....	s. 44
Välj rätt verbform	s. 21	Konjunktioner	s. 45
Testa dina kunskaper	s. 23	Satsdelar	s. 46
Adjektiv	s. 24	Subjekt och predikat.....	s. 47
Skriv egna adjektiv	s. 25	Objekt	s. 48
Vilket ord är ett adjektiv?	s. 26		

Den här boken tillhör

Substantiv är den största ordklassen.
Substantiv är ord som är **namn på saker**.

Exempel:

boll, äpple, stol, ägg, båt

Du kan sätta **en**, **ett** eller **flera** före ett substantiv.

en båt

Namn på personer – egennamn

Substantiv är **egennamn**.

Exempel:

Lina, Samir, Svensson, Lindström

Namn på platser

Exempel:

Stockholm, Sverige, Europa, Dalälven

Naturföreteelser

Exempel:

flod, berg, sjö

Djur och växter

Exempel:

hund, katt, ros, gran

Namn på känslor och tillstånd

Exempel:

kärlek, lycka, sorg, ensamhet, feber, problem

Namn på ämnen och måttenheter

Exempel:

syre, luft, minut, gram, centimeter

♦ Skriv minst fem substantiv som du tycker passar i varje ruta.

Substantiv är namn på ting, till exempel boll och ring.

sommar *eget förslag*

vinter

♦ Skriv 10 substantiv som du inte kan ta på.

1. _____	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

Vilket ord är ett substantiv?

♦ Skriv 1, X eller 2.

- 1 1. ägg
X. över
2. springer

- 2 1. ovanför
X. kallt
2. tidning

- 3 1. fem
X. citron
2. bakom

- 4 1. drake
X. tävlar
2. hon

- 5 1. visar
X. rund
2. elefant

- 6 1. rutig
X. bord
2. ligger

- 7 1. sedan
X. boll
2. ringer

- 8 1. öga
X. tittar
2. nio

- 9 1. rymma
X. han
2. hus

- 10 1. de
X. dem
2. dator

- 11 1. mobil
X. svart
2. laddar

- 12 1. pojkar
X. skumt
2. hoppar

Substantiv är namn på saker.
Du kan säga en, ett eller flera
framför ordet.

	1	X	2
1	1		
2			2
3		X	
4	1		
5			2
6		X	
7		X	
8	1		
9			2
10			2
11	1		
12	1		

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Tjejen bor i Linköping

♦ Stryk under de ord som är substantiv.
Det finns två substantiv i varje mening.
Skriv alla **egennamn**
på raden efter meningarna.

- Tjejen bor i Linköping.
- Alvin äter gärna tacos.
- Är Göteborg en stad?
- Anderna är en bergskedja.
- Molly bor i en hundkoja.
- Asien är en stor världsdel.
- Jenny fiskar gärna gädda.
- Vättern är en svensk sjö.
- Det finns elefanter i Afrika.
- I Indien bor många människor.
- Hästen heter Herkules.
- Maten var god, sa Elsa.

♦ Skriv en mening som innehåller ett egennamn
och ett annat substantiv.

Substantiv är namn på
personer och platser.
Egennamn är substantiv.

Linköping

Alvin

Göteborg

Anderna

Molly

Asien

Jenny

Vättern

Afrika

Indien

Herkules

Elsa

Obestämd och bestämd form är former hos substantivet, där det beskriver om någon eller något är obestämt eller bestämt.

SINGULAR

Obestämd form: Du beskriver inte en speciell sak.

Exempel:

En ny mobil skulle vara roligt att ha.

Ett äpple vore gott.

Bestämd form: Du tänker på en speciell sak.

Exempel:

Den nya mobilen är fin.

Det röda äpplet är vackert.

PLURAL

Obestämd form: Du beskriver inte några speciella saker.

Exempel:

Det fanns flera mobiler att välja på.

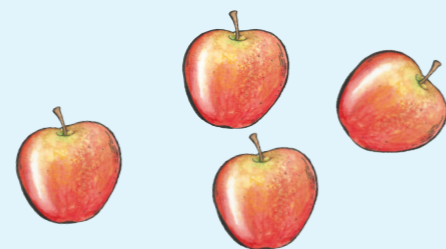
Några äpplen behöver vi nog till kakan.

Bestämd form: Du tänker på några speciella saker.

Exempel:

De nya mobilerna är fina.

De fyra äpplena ska nog räcka till kakan.

♦ Substantiven står i obestämd form.
Skriv **en** eller **ett** framför varje substantiv.
Skriv substantiven i bestämd form.

en korv – korven

obestämd form	bestämd form
en korv	korven
ett ben	benet
en kniv	kniven
ett glas	glaset
en bok	boken
ett hus	huset
en dator	datorn
en klocka	klockan
en cykel	cykeln
ett äpple	äpplet
en tidning	tidningen
en väska	väskan
ett bord	bordet
en stol	stolen

Singular och plural

Substantiv är den största ordklassen. Substantiv är ord som är **namn på saker**.

Exempel: boll, äpple, stol, ägg, båt

Du kan sätta en, ett eller flera före ett substantiv.

Du skriver substantiv i **singular** eller **plural**.

Singular = ental

Plural = flertal

Singular beskriver en av någon eller något.

Exempel:

en boll, ett äpple, en vecka, ett mönster

Plural beskriver flera av någon eller något.

Exempel:

flera bollar, flera äpplen, flera veckor, flera mönster

Du kan också sätta räkneord framför substantiv i plural.

Exempel:

två ögon, tio fingrar

Substantiv ändrar form i plural.

Exempel:

en stol / flera stol-ar

en katt / flera katt-er

en klocka / flera klock-or

ett äpple / flera äpple-n

ett hus / flera hus

Ibland ändrar substantivet vokalen i plural

Exempel:

en hand / flera händer

en bok / flera böcker

En, ett och flera

- ♦ Skriv **en** eller **ett** framför varje substantiv.
Skriv substantiven i plural.

singular	plural
en arm	flera armar
ett ben	flera ben
en sked	flera skedar
en gaffel	flera gafflar
ett tåg	flera tåg
en buss	flera bussar
ett ljus	flera ljus
en klocka	flera klockor
en nyckel	flera nycklar
ett äpple	flera äpplen
en vecka	flera veckor
ett öga	flera ögon
ett land	flera länder
en tand	flera tänder

Hunden – hundarna

- ♦ Skriv **en** eller **ett** framför varje substantiv.
Skriv substantiven i alla former.

singular obestämd form	singular bestämd form	plural obestämd form	plural bestämd form
en hund	hunden	flera hundar	hundarna
ett öra	örat	flera öron	öronen
en tavla	tavlan	flera tavlor	tavlorna
ett skåp	skåpet	flera skåp	skåpen
en dag	dagen	flera dagar	dagarna
en natt	natten	flera nätter	nätterna
ett golv	golvet	flera golv	golven
ett tak	taket	flera tak	taken
en dörr	dörren	flera dörrar	dörrarna
ett fönster	fönstret	flera fönster	fönstren
en tjej	tjejen	flera tjejer	tjejerna
en kille	killen	flera killar	killarna
en säng	sängen	flera sängar	sängarna
en strand	stranden	flera stränder	ständerna

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Testa dina kunskaper

- ♦ Stryk under alla substantiv i varje rad.

1.	<u>båt</u>	<u>Mats</u>	äter	<u>ägg</u>	<u>dator</u>
2.	randig	<u>häst</u>	<u>ljuset</u>	<u>armar</u>	<u>bord</u>
3.	vit	<u>sand</u>	<u>katt</u>	<u>Elsa</u>	<u>solen</u>
4.	<u>Åmål</u>	<u>stolar</u>	blå	<u>melon</u>	<u>skåpet</u>
5.	<u>lampor</u>	arg	<u>hund</u>	biet	<u>fönstren</u>
6.	<u>låset</u>	<u>päls</u>	<u>ben</u>	<u>tall</u>	varm

- ♦ Sätt x i rätt ruta.

	singular obestämd form	singular bestämd form	plural obestämd form	plural bestämd form
krokodil	X			
lejonen				X
kameler			X	
leoparden		X		
vildsvinet		X		
flodhästarna				X
ödla	X			

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Verb är ord som talar om vad som händer eller vad någon gör.

Exempel: äter, skriver, går, pratar, spelar
Ett av de vanligaste verben är ordet **är**.

Vi skriver verben i olika tidsformer, tempusformer. Tempusformerna heter **infinitiv**, **presens**, **preteritum** och **supinum**.

Infinitiv

Infinitiv är grundformen av ett verb. Du kan sätta ordet **att** framför den formen av verbet.

Exempel:
att cykla, att spela, att läsa, att baka

Presens

Presens är den form av verbet som beskriver vad som händer nu.

Exempel:
cyklar, spelar, läser, bakar

Preteritum

Preteritum är den form av verbet som beskriver vad som hände för en timme sedan, igår, förra veckan.

Exempel:
cyklade, spelade, läste, bakade

Supinum

Supinum är den verbform som tillsammans med hjälp verbet "ha" bildar perfekt och pluskvamperfekt.

Exempel:
har cyklat, har spelat, hade läst, hade bakat,

♦ Skriv minst 5 verb som du tycker passar i varje ruta.

Verb det är vad man kan göra, leka, läsa, se och höra.

sommar *eget förslag*

vinter

♦ Skriv verben i presens.

1. _____	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

Skriv verb i presens

- ♦ Skriv det verb som du tycker passar bäst.
Välj bland orden i rutan.
Alla verben står i presens, nutid.

övar	skäller	läser	dukar
tittar	arbetar	vinkar	äter
snöar	flyger	lyssnar	cyklar

- Oskar cyklar till kiosken.
- Vad läser du för tidning?
- Ett flygplan flyger i luften.
- Hunden skäller för mycket.
- Tittar du på tv nu?
- Han övar på multiplikationstabellen.
- De vinkar till sina kompisar.
- Vad arbetar du med?
- Alla lyssnar när kören sjunger.
- Johan dukar med nya tallrikar.
- Amal äter med kniv och gaffel.
- Oj, vad det snöar idag!

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

I vilken verbform?

- ♦ I rutan står verben i infinitiv, grundform.
Skriv verben i rätt form i meningarna.
Det kan vara i infinitiv, grundform
eller i presens, nutid.

läsa	hoppa	lyssna	laga
köra	skratta	bada	gå
äga	prata	simma	åka

- Hunden hoppar över staketet.
- Vem ska du prata, åka med?
- Hilma tycker om att bada, simma i havet.
- Jag ska åka, simma, gå nästan 1000 meter.
- Kan du laga däck? Det är trasigt.
- Hon läser flera böcker i månaden.
- De skrattar alltid när Jonne skämtar.
- Vem äger mopeden vid huset?
- Moa ska köra sin moped till stallet.
- Elsa brukar prata med hästarna.
- Lyssna på den här låten! Den är bra.
- Jag går, åker till skolan idag.

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Leka eller leker

♦ Skriv rätt form av verben i meningarna.

Wille pratar med Amir.

– Hej, vad gör du?

– Jag spelar tv-spel.

– Det vill jag också göra.

– Ska jag komma till dig?

– Ta med ditt nya tv-spel.

– Jag har inget nytt spel.

– Du kan få låna mitt spel.

– Det låter bra!

– Jag kommer snart.

– Vill du äta här också?

– Ja, gärna. blir det pizza?

prata pratar

göra gör

spela spelar

göra gör

komma kommer

ta tar

ha har

låna lånar

låta låter

komma kommer

äta äter

bli blir

♦ Skriv minst fyra verb som har med staden att göra.

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Vilket ord är ett verb?

♦ Skriv 1, X eller 2.

1 1. spela
X. hem
2. färdig

2 1. under
X. sprang
2. cykel

3 1. kär
X. lykta
2. hämtar

4 1. arbetar
X. vänster
2. byrå

5 1. äter
X. honom
2. vatten

6 1. tavla
X. ritade
2. färgad

7 1. lyssna
X. mobiler
2. rosa

8 1. hästen
X. vacker
2. pratade

9 1. hoppat
X. bräda
2. gröna

10 1. löv
X. viska
2. ljummen

11 1. brett
X. tänker
2. hjärna

12 1. vaken
X. sov
2. sängen

	1	X	2
1	1		
2		X	
3			2
4	1		
5	1		
6		X	
7	1		
8			2
9	1		
10		X	
11		X	
12		X	

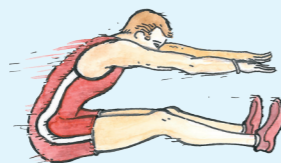
Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Spela – spelade – spelat

De här verben är *regelbundna verb*.
 I preteritum lägger du till -de om verbet slutar på -ar i presens.
 Om verbet slutar på -er i presens, lägger du till -de eller -te.
 Dessutom försvinner vokalen a i slutet på dessa verb.

Exempel

hoppa – hoppade – hoppat
 hänga – hängde – hängt
 blåsa – blåste – blåst

- ♦ Här står verben i infinitivform.
 Skriv verben i preteritum och supinum.

	preteritum (igår)	supinum (har/hade)
1. spela	spelade	spelat
2. viska	viskade	viskat
3. betala	betalade	betalat
4. handla	handlade	handlat
5. prata	pratade	pratat
6. läsa	läste	läst
7. köpa	köpte	köpt
8. ringa	ringde	ringt
9. bygga	byggde	byggt
10. tycka	tyckte	tyckt

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Gå – gick – gått

Några verb ändras helt i verbformerna preteritum och supinum.
 De byter till en annan vokal.
 De här verben kallas *starka verb*.

Exempel

bryta – bröt – brutit
 bära – bar – burit
 ge – gav – gett
 sjunga – sjöng – sjungit

- ♦ Här står verben i infinitivform.
 Skriv verben i preteritum och supinum.

	preteritum (igår)	supinum (har/hade)
1. gå	gick	gått
2. bli	blev	blivit
3. vara	var	varit
4. vinna	vann	vunnit
5. dricka	drack	druckit
6. skrika	skrek	skrikit
7. springa	sprang	sprungit
8. flyga	flög	flugit
9. gråta	grät	gråtit
10. stå	stod	stått

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Välj rätt verbform

- ♦ I rutan står verben i infinitiv, grundform. Skriv verben i rätt form i meningarna. Det kan vara i infinitiv, preteritum eller supinum (antingen perfekt eller pluskvamperfekt).

cykla	åka	ge	städa
fråga	leka	flyga	hålla
hinna	gräva	dö	ljuga

- Emil cyklade till skolan igår.
- Vem har grävt den stora gropen?
- Jag gav henne 200 kr förra veckan.
- Min fågel dog i tisdags.
Jag har begravt den i skogen.
- Vi har flugit från Arlanda förut.
- Hon höll på Sverige i matchen.
- Alla hade städat sina rum.
- Vem gav honom boken? Det var inte jag.
- Mira ska åka på sin moped till stallet.
- Hann Leo i tid till lektionen?
- Har du frågat om Lio ville följa med?
- My talade inte sanning. Hon ljög.

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Testa dina kunskaper

- ♦ Stryk under alla verb i varje rad.

1.	<u>äter</u>	ful	<u>sola</u>	<u>åkt</u>	<u>gav</u>
2.	<u>leker</u>	<u>sprang</u>	häst	läste	<u>ljuger</u>
3.	<u>flyga</u>	<u>går</u>	<u>hann</u>	Elsa	<u>spelade</u>
4.	<u>går</u>	<u>gick</u>	blå	<u>stod</u>	<u>vinna</u>
5.	<u>hämta</u>	<u>skrek</u>	<u>läsa</u>	arg	<u>lyssnade</u>
6.	<u>ljugit</u>	eld	<u>burit</u>	<u>städar</u>	<u>sov</u>

- ♦ Här står verben i infinitivform. Skriv verben i preteritum och supinum.

preteritum (igår)

supinum (har/hade)

1. jaga	<u>jagade</u>	<u>jagat</u>
2. stå	<u>stod</u>	<u>stått</u>
3. brinna	<u>brann</u>	<u>brunnit</u>
4. fånga	<u>fångade</u>	<u>fångat</u>
5. ljuga	<u>ljög</u>	<u>ljugit</u>

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Adjektiv är ord som beskriver hur någon eller något är eller ser ut. Adjektiven beskriver substantiven eller ett pronomen.

Exempel: fin, snäll, randig, hemsk, gul

Adjektiven är till för att göra språket mer beskrivande och färgrikt. Utan adjektiv skulle vi ha ett fattigt språk.

Adjektiven kan stå före eller efter substantivet.

Exempel:

En snygg matta.
Mattan är snygg.

Adjektiven böjs för att passa substantiven.

Exempel:

En **fin** dag. Dagen är **fin**.
Ett **fint** hus. Huset är **fint**.
De **fina** husen. Husen är **fina**.

Vi komparerar adjektiven när vi jämför.

Exempel:

En **fin** dag.
En **finare** dag.
Den **finaste** dagen.

Adjektiven tre komparationsformer är:
positiv, komparativ och superlativ.

Exempel:

fin finare finast
stor större störst

✦ Skriv minst fem adjektiv som du tycker passar i varje ruta.

Adjektiven sen oss lär, hurdana tingen är.

sommar *eget förslag*

vinter

✦ Skriv 10 adjektiv som beskriver dig.

1. _____	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

Vilket ord är ett adjektiv?

♦ Skriv 1, X eller 2.

- 1 1. matta
X. randig
2. tvättade

- 2 1. smälte
X. kall
2. isbit

- 3 1. simmar
X. bok
2. vacker

- 4 1. över
X. sju
2. rund

- 5 1. sur
X. citron
2. hemåt

- 6 1. flagga
X. tung
2. järn

- 7 1. lättare
X. bakom
2. vinter

- 8 1. höger
X. hårdast
2. tolv

- 9 1. räknar
X. honom
2. tom

- 10 1. sötare
X. henne
2. varför

- 11 1. tänder
X. sommar
2. finast

- 12 1. gädda
X. långa
2. äger

	1	X	2
1		X	
2		X	
3			2
4			2
5	1		
6		X	
7	1		
8		X	
9			2
10	1		
11			2
12		X	

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Före eller efter substantivet

♦ Här står adjektiven före substantivet. Skriv så att adjektivet kommer efter substantivet och bildar en hel mening. Kom ihåg att börja med stor bokstav och sluta med punkt.

Exempel:
En **tråkig** bok.
Boken är **tråkig**.

- Den gula solen 1. Solen är gul.
- En vacker dag 2. Dagen är vacker.
- Den randiga mattan 3. Mattan är randig.
- Den smala vägen 4. Vägen är smal.
- En stor hund 5. Hunden är stor.
- Det höga huset 6. Huset är högt.
- De lurviga tofflorna 7. Tofflorna är lurviga.
- Ett runt bord 8. Bordet är runt.

♦ Skriv så att adjektiven kommer efter substantivet och bildar en hel mening.

- En stor, fin soffa 1. Soffan är stor och fin.
- Ett gult, nytt lås 2. Låset är gult och nytt.
- Den vita, mjuka pläden 3. Pläden är vit och mjuk.
- Det smala, höga glaset 4. Glaset är smalt och högt.

Adjektivet kan böjas

- ♦ Adjektivet ändrar form för att passa substantivet.
Skriv rätt form av adjektivet i meningarna.

Exempel:
En **rolig** bok.
Den **roliga** boken.
Ett **roligt** slut.

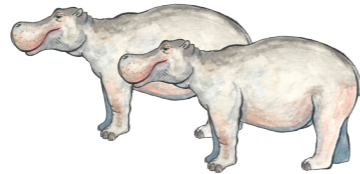
snabb, snabba, snabbt

Båten är snabb.

Oj, löparna var riktigt snabba i Midnattsloppet.

Leo gick snabbt över gatan.

farlig, farliga, farligt

Flodhästarna är farliga.

Det är farligt att klättra vid stupet.

Vägen är farlig och spännande.

liten, små, litet

De små stövlarna var gröna.

Vilket litet rep. Det räcker inte.

Det är en liten hund.

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Andra adjektiv – synonymer

- ♦ Läs texten.
Skriv om texten genom att använda synonymer till ordet rolig.
Välj bland orden i rutan.
Ibland måste du böja orden. **eget förslag**

kul
intressant
skojig
underhållande
festlig

Maja skulle gå på en rolig lektion.
Det var lika roligt varje gång.
Varför skulle de alltid få så roliga böcker?
Texterna var verkligen roliga.

Maja skulle gå på en _____ lektion.

Det var lika _____ varje gång.

Varför skulle de alltid få så _____ böcker?

Texterna var verkligen _____.

- ♦ Skriv synonymer till ordet ARG.
Välj bland orden i rutan.
Kommer du på fler? Skriv dem.

dum lugn vred
ilsken fin glad
snäll varm rasande
dålig tjusig sur

vred

ilsken

rasande

sur

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Vi komparerar adjektiven när vi jämför. När man ska komparera ett adjektiv är det vanligast att man lägger till -are och -ast.

Exempel
En fin dag.
En finare dag.
Den finaste dagen.

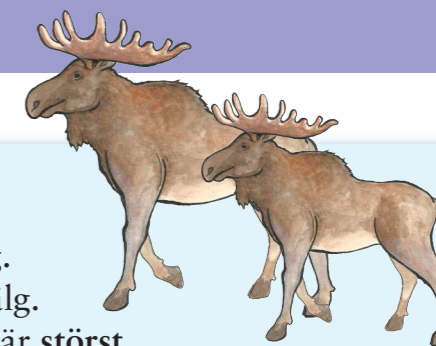
- ♦ Adjektiven står i positiv.
Skriv dem i komparativ och superlativ.

	komparativ	superlativ
1. söt	sötare	sötast
2. varm	varmare	varmast
3. glad	gladare	gladast
4. ljus	ljusare	ljusast
5. mörk	mörkare	mörkast
6. kort	kortare	kortast
7. bred	bredare	bredast
8. snäll	snällare	snällast
9. god	godare	godast
10. dyr	dyrare	dyrast
11. kall	kallare	kallast
12. dum	dummare	dummast

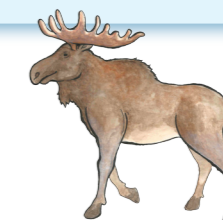
Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Några adjektiv ändrar vokal när de kompareras.

Exempel
En stor älg.
En större älg.
Den älgen är störst.

- ♦ De här adjektiven står i positiv.
Skriv dem i komparativ och superlativ.

	komparativ	superlativ
1. lång	längre	längst
2. stor	större	störst
3. ung	yngre	yngst
4. gammal	äldre	äldst
5. tung	tyngre	tyngst
6. bra	bättre	bäst
7. låg	lägre	lägst
8. liten	mindre	minst
9. mycket	mera	mest
10. dålig	sämre	sämst
11. många	fler	flest
12. trång	trängre	trängst

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

En ny berättelse

- ♦ Läs berättelsen.
Stryk under alla adjektiv.
Skriv berättelsen, men byt ut alla adjektiven till motsatsord.

Det var en vacker dag i november. Luften var varm.
Mia drog sin tunna jacka omkring sig. Hon tänkte
ta en lång promenad. Hon brukade gå den smala stigen
utmed vattnet. Där kunde hon se alla stora båtar.
Kanske skulle hon se de höga husen på andra sidan också?

Det var en ful dag i november. Luften var kall.

Mia drog sin tjocka jacka omkring sig. Hon tänkte

ta en kort promenad. Hon brukade gå den breda stigen

utmed vattnet. Där kunde hon se alla små båtar.

Kanske skulle hon se de låga husen på andra sidan också?

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Testa dina kunskaper

- ♦ Stryk under alla adjektiv i varje rad.

1. båt fullt arg surare varmt
2. randig gul söt kall springer
3. vit lugnt ilsken Elsa rutig
4. grön bord hemska liten vacker
5. lent stor blå mjuk dålig
6. bra hård mindre lösare intressant

- ♦ De här adjektiven står i **positiv**.
Skriv dem i **komparativ** och **superlativ**.

	komparativ	superlativ
1. fin	<u>finare</u>	<u>finast</u>
2. varm	<u>varmare</u>	<u>varmast</u>
3. låg	<u>lägre</u>	<u>lägst</u>
4. gammal	<u>äldre</u>	<u>äldst</u>
5. bra	<u>bättre</u>	<u>bäst</u>

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Pronomen är ord som står istället för substantiv.
Här ser du personliga pronomen i subjekts- och objektsform.

jag – mig
Jag äter en kaka. Mamma gav kakan till mig.

vi – oss
Vi lånar böcker. Böckerna lånades av oss.

du – dig
Du pratar i mobilen. Jag gav mobilen till dig.

ni – er
Ni går utmed stranden. Hon vinkade till er.

han – honom
Han såg en katt. Lina gav äpplet till honom.

hon – henne
Hon heter Mira. Han såg henne på stan.

den – den
Den var mycket fin.
Hon såg den senare.

det – det
Det var högt. (bordet)
Hon skruvade dit ben på det.

de – dem
De gick på stranden. (vännerna)
Lina var en av dem. Leon sprang till dem.

♦ Skriv 1, X eller 2.

<p>1 1. jag
X. utan
2. lagar</p> <p>2 1. surar
X. senare
2. dem</p> <p>3 1. tio
X. vi
2. lök</p> <p>4 1. han
X. levande
2. sover</p> <p>5 1. hoppas
X. gatan
2. den</p> <p>6 1. du
X. väger
2. mycket</p> | <p>7 1. ni
X. ligger
2. bakom</p> <p>8 1. hon
X. är
2. elva</p> <p>9 1. räknade
X. honom
2. fel</p> <p>10 1. tycker
X. henne
2. vad</p> <p>11 1. håll
X. oss
2. varmare</p> <p>12 1. syster
X. hemåt
2. det</p> |
|---|---|

	1	X	2
1	1		
2			2
3		X	
4	1		
5			2
6	1		
7	1		
8	1		
9		X	
10		X	
11		X	
12			2

Välj personligt pronomen

- ♦ Skriv de personliga pronomen som fattas i varje mening. Välj bland orden i rutan. På några ställen finns det flera rätta förslag.

singular		plural	
subjektsform	objektsform	subjektsform	objektsform
jag	mig	vi	oss
du	dig	ni	er
han	honom	de	dem
hon	henne		
den	den		
det	det		

1. Lina kommer snart. Hon skulle bara låsa dörren.
2. Vad heter du? Jag heter Miro.
3. Jag såg Ville vid sjön. Han skulle bada.
4. Miro gav honom en handduk.
5. Hunden äter ofta. Den är hungrig.
6. Miro borde hjälpa oss. Vi klarar det inte själva.
7. Ge dem en nyckel. De kan inte öppna annars.
8. Ole och Mia tittade på loppet. De hejade på My.
9. Ni är välkomna på fest på lördag.

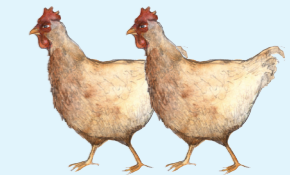
Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Possessiva pronomen

Possessiva pronomen beskriver ett ägande. Orden böjs för att passa substantivet (det man äger).

Possessiva pronomen
min, mitt, mina
din, ditt, dina
hans
hennes
dess
vår, vårt, våra
er, ert, era
deras

Exempel
Min hund är stor.
Ditt hus är stort.
Våra hönor är vackra.

- ♦ Skriv de pronomen som saknas.

1. Jag köpte två böcker.
Det är mina böcker.
2. Leo har flera tv-spel.
Det är hans tv-spel.
3. Är det familjen Petris hus?
Ja, det är deras hus.
4. Vilken färg har ert hus?
Vårt hus är rött.
5. Elsa har en guldfisk.
Det är hennes fisk.
6. Du har en tidning i handen.
Är det din tidning?
7. Åt räven er höna?
Ja, räven åt vår höna.
8. Vilka skor är dina?
Mina skor är bruna.

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Prepositioner är ord som du använder för att beskriva förhållanden mellan personer, platser, eller saker.

Prepositioner är oböjliga ord, som du oftast placerar före ord från ordklasserna substantiv och pronomen.

Exempel på prepositioner:

i, på, till, vid, av, mot, före, efter, med, genom, utan, över, under, bakom, framför, mellan, bredvid, från, ovanför, längs, åt, inom, ur, omkring, bland, om

♦ Stryk under prepositionerna varje mening.

1. Elsa kommer <u>från</u> Finland.	6. Alvin stod <u>framför</u> Jocke.
2. Hon jobbar <u>på</u> Matbra.	7. <u>Ovanför</u> bordet hänger en lampa.
3. Jonny bor i <u>Linköping</u> .	8. Ställ dig <u>bakom</u> stolen.
4. Han åkte <u>med</u> tåget.	9. Hon gick <u>längs</u> kajkanten.
5. Mobilen låg <u>under</u> duken.	10. En hund hoppade <u>bredvid</u> henne.

♦ Det finns tre prepositioner. Skriv tre meningar där orden i rutan finns med.

ur till genom

eget förslag

♦ Skriv prepositionerna som fattas i varje mening. Välj bland orden i rutan. På några ställen finns det flera rätta förslag.

på mellan i mot
 framför över vid före
 bakom under av efter

- Lampan hänger över bordet.
- Ramen är gjord av trä.
- En kudde ligger på golvet.
- Lina står mellan Johan och Amir.
- Framför, bakom henne står det fyra elever.
- Visst vill du ha saft i glaset?
- Jag tror att bollen hamnade under soffan.
- De stannade vid vägkanten för att rasta.
- Mira kom till skolan före Noel. Han kom sist.
- Noel kom efter Mira.
- Han sprang mot målet så fort han kunde.
- Framför, bakom dörren står en sopborste.

Räkneord är en liten ordklass. Till räkneorden hör grundtalen (kardinaltal) och ordningstalen (ordinaltal).

Exempel på grundtal:
ett, två, tre, femton, tjugo, fyrahundra

Exempel på ordningstal:
första, andra, tredje, sextonde, hundrafemte

♦ Stryk under räkneordet i varje mening. Skriv räkneordet på raden efter.

- Han har sju äpplen i korgen. sju
- Jonny kom på första plats i simtävlingen. första
- Han fick hundra kronor tillbaka. hundra
- Olympiska spel hålls vart fjärde år. fjärde
- Det är den sjätte juni. sjätte

♦ Skriv ordningstalen till grundtalen.

- fyra fjärde
- åtta åttonde
- tio tionde
- trettio trettionde

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

♦ Skriv 1, X eller 2.

1. fyra
X. vår
2. långsam 1. framför
X. leker
2. hundra 1. hon
X. femte
2. ställde 1. söt
X. höger
2. nittiotvå 1. elva
X. henne
2. stång 1. soffa
X. red
2. tionde | <ol style="list-style-type: none"> 1. sa
X. första
2. hon 1. osten
X. åker
2. sexton 1. lyste
X. tjugo
2. vit 1. tre
X. viskar
2. tam 1. breda
X. tolfte
2. hjälper 1. sånger
X. miljon
2. dum |
|--|--|

	1	X	2
1	1		
2			2
3		X	
4			2
5	1		
6			2
7		X	
8			2
9		X	
10	1		
11		X	
12		X	

Adverb är ord som beskriver en handling eller ett tillstånd. Adverb beskriver ofta ett verb, ett adjektiv eller andra adverb.

Det finns olika sorters adverb. Vi tar inte upp alla varianter här.

Adverbet svarar ibland på frågan "hur?"

Exempel på frågor:

Hur sjunger hon? (beskriva verbet sjunger)

Hur arg är han? (beskriva adjektivet arg)

Adverb kan beskriva ett verb.

Exempel:

Lina cyklade **snabbt** till jobbet.

Omar ropade **högt** till kompisarna.

Adverb kan beskriva ett adjektiv.

Exempel:

Han är **väldigt** säker.

Hon är **mycket** arg.

Flickan är smart.
substantiv adjektiv

Flickan är väldigt smart.
substantiv adverb adjektiv

♦ Stryk under adverbena i varje mening.

1. Lina arbetar <u>bra</u> .	6. Tiden gick <u>fort</u> .
2. Maten smakade <u>starkt</u> .	7. Han är en <u>otroligt</u> säker förare.
3. Han är <u>mycket</u> glad.	8. Alma körde <u>snabbt</u> .
4. Leon pratade <u>långsamt</u> .	9. Jonny är <u>väldigt</u> hungrig.
5. De sjöng <u>falskt</u> .	10. Den var <u>ovanligt</u> stor.

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Adverb är också ord som berättar något om tiden och svarar på frågorna:
När? Hur ofta? Hur länge?

♦ Skriv klart meningarna. **eget förslag**
Välj bland adverbena i rutan.
Det finns flera förslag, men meningarna får förstås olika betydelser.

- Vera tar _____ bussen till jobbet.
- Samir hade _____ varit i London.
- Han äter _____ hamburgare.
- Hon åker _____ med tåg.
- _____ tar det för lång tid.
- Leo har _____ varit i Göteborg.

nu
aldrig
alltid
ofta
snart
sedan
ibland
strax
sällan

♦ Det finns fler vanliga ord som är adverb. Skriv två meningar där adverbena i rutan finns med.

inte naturligtvis

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Interjektioner

Interjektioner är ord för känslor och hälsningar.

När man skriver en interjektion i en mening sätter man ofta ett kommatecken (,) eller ett utropstecken (!) efter.

Även djurläten är interjektioner.

Exempel
aj, nej, hej, usch, fy

Exempel
Fy!
Fy, vad hemskt!
Ja, det vill jag.

Exempel
Vov! Mjau!

- ♦ Skriv klart meningarna. Välj bland interjektionerna i rutan. Det finns flera förslag, men meningarna får förstås olika betydelser.

1. _____, det var inte snällt.
2. _____! jag vann 10000 kronor.
3. _____! Vi ses nästa år kanske?
4. _____, det gjorde ont!
5. _____, det får du inte.
6. _____! Vad kul att du kunde komma.
7. _____, vilken stor krokodil!
8. _____! skällde hunden.
9. _____, råmade kon i hagen.
10. _____, det känns otäckt att få in i ödehuset.

eget förslag

ja
nej
oj
aj
hej
adjö
usch
fy
hurra
mu
vov

Kopiering förbjuden. Se sidan 2

Konjunktioner

Konjunktioner är ord som binder ihop satser i en mening.

Exempel
och, eller, men

- ♦ Skriv klart meningarna. Välj bland konjunktionerna i rutan. Det finns flera förslag, men meningarna får förstås olika betydelser.

eget förslag

och
eller
men
samt
för

1. Lio _____ jag tar bussen till jobbet.
2. Jag gillar grönsaker, _____ jag är allergisk mot ärtor.
3. Vill du ha en hund _____ en katt? Du kan bara få ett djur.
4. Hon spelar tennis, badminton, innebandy _____ handboll.
5. Lise svarade i mobilen, _____ hon var nyfiken på vem det kunde vara.

- ♦ Skriv en egen mening som innehåller ordet och.

Subjekt och predikat

Satslära är kunskap om hur orden fungerar ihop. Satsdelar är ord eller ordgrupper som har olika funktioner i en sats. En mening kan bestå av en eller flera satser.

Predikatet talar om vad som händer i en sats. Det är ett eller flera verb som talar om vad som händer, vad någon är eller gör.

Subjekt talar om vem, vad eller vilka som gör något.

Exempel:

Lio läser.

Jon spelar fotboll.

Det är bäst att börja med att fråga efter predikatet i en sats.

Ofta börjar man med frågan:

Vad händer i satsen?

Exempel:

Lio läser. Vad händer i satsen? – någon läser

Ordet *läser* är predikat.

Sedan frågar man efter vem som utför något.

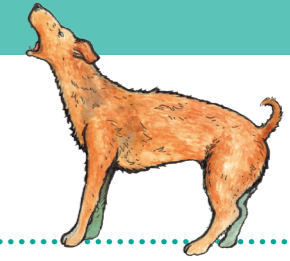
Vem läser?

Lio läser. *Lio* är subjekt.

När man skriver ut satsdelarna brukar man skriva p för predikat och s för subjekt.

Lio läser.

s p

- ♦ Ringa in predikatet i varje mening. Stryk under subjektet i varje mening.

1. Elin springer.
2. Laget hejar.
3. Landade planet?
4. Jonny tänker.
5. Hunden skäller.
6. Sover Johan?
7. Laget spelar fotboll.
8. Blommorna växer i trädgården.

- ★ Skriv p under predikatet och s under subjektet i varje mening.

1. Emil sjunger i en kör.
s p
2. Kalle spelar hockey.
s p
3. Jamar katten nu?
p s
4. Jag lånade en bok.
s p
5. Landade planet i tid?
p s
6. Sover Elina i sängen?
p s
7. Du tänker för mycket.
s p
8. Trädet tappade sina löv.
s p

- ★ Skriv p under predikat och s under subjekt. Nu är det fler satser i varje mening!

1. Solen sken och vinden kändes varm.
s p s p
2. Skuru IK spelar handboll och laget har en match på söndag.
s p s p

Objekt

När du tagit reda på subjekt och predikat, tar du reda på **objektet**.

Exempel

My målar.

Vad målar My?

My målar en tavla.

Vad händer/gör?

Målar är predikat.

Vem målar?

My är subjekt.

Vad målar My?

En tavla är objekt.

◆ Ringa in objektet i varje mening.

1. Kompisarna spelar tv-spel.
2. Hunden hämtar ett ben.
3. Djuren finns i djurparken.
4. Blommorna växer på ängen.
5. Spelar han handboll?
6. Läste Vera en bok?

★ Skriv p under predikatet, s under subjektet och o under objektet i varje mening.

1. Emil sjunger i en kör.
s p o
2. Kalle spelar hockey.
s p o
3. Hunden jagar katten.
s p o
4. Jag lånade en bok.
s p o
5. Tränar Alvin badminton?
p s o
6. Sover Elina i sängen?
p s o